

Indhold

INDLEDNING	1
HVAD SIGER LOVGIVNINGEN	2
DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG	3
- BARNESYNET.....	4
- DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV	4
- LEGEN	4
- LÆRING.....	5
- BØRNEFÆLLESSKABER.....	5
- PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ	5
- FORÆLDRESAMARBEJDE.....	6
- BØRN I UDSATTE POSITIONER.....	6
- SAMMENHÆNG I OVERGANGENE.....	6
DE 6 LÆREPLANSTEMAER	7
1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	7
2. SOCIAL UDVIKLING	10
3. KOMMUNIKATION OG SPROG.....	12
4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	13
5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE	14
6. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	15
MÅL FOR SAMMENHÆNG MELLEMLÆRINGSMILJØ OG BØRNS LÆRING	16
EVALUERINGSKULTUR OG DOKUMENTATION	16
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	17
INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET	17
ÅRSJUL FOR INSTITUTIONEN	18
FORÆLDREBESTYRELSE	20
KOMMUNALE INDSATSOMRÅDER	21
- SPROG	21
AFSLUTNING	21

Indledning

Baggrunden for ny dagtilbudslov, som trådte i kraft d.1. juli 2018, er en politisk aftale: Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fælleskabet, indgået i juni 2017. Aftalen handler om et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet med et særligt fokus på tre hovedtemaer:

1. Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
2. Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv
3. Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

De centrale temaer realiseres gennem dagtilbudsloven og en styrket pædagogisk læreplan. Lovændringen omfatter mange nye elementer, bl.a. et fælles pædagogisk grundlag, etablering af læringsmiljøer hele dagen, etablering af evalueringskultur, sammenhænge i overgange, samarbejde med lokalsamfundet m.m. Derfor følger det også af de nye regler, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan først skal være fuldt implementeret d. 1. juli 2020.

Dette dokument er tænkt som en ramme for at sikre, at man kommer omkring de temaer, man er forpligtiget på som daginstitution. Dokumentet er tænkt som et fleksibelt dokument, som løbende tilpasses de ændringer og krav, der måtte komme, og dermed blive et meningsfuldt arbejdsredskab.

Hvad siger lovgivningen

Nedenfor er beskrevet lovgivning på forskellige niveauer. Det er et forsøg på at give et overblik over – eksempler på, hvordan begreber som børns trivsel, læring, udvikling og dannelse bevæger sig fra makroniveau til mikroniveau, og hvordan de forskellige niveauer griber ind i hinanden og hænger sammen.

Internationalt

[FN's Børnekonventionen af 1989](#)

Nationalt

[Dagtilbudsloven af 2018](#)

Kommunalt

[Mosaikken](#)

Lokalt

Link til institutionens hjemmeside,
værdigrundlag...

FN's Børnekonvention

Kilde: [Børnerådet](#)

Børnekonventionen blev vedtaget d. 20. november 1989 på FN's generalforsamling. 196 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen, og den er dermed den mest udbredte menneskerettighedstraktat. Børnekonventionen gælder for alle under 18 år i Danmark, uanset hvor i verden de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre deres grundlæggende rettigheder.

FN's Børnekonvention fastslår, at børn altid skal inddrages og høres i overensstemmelse med deres alder og modenhed, når der træffes beslutninger, der har betydning for dem. Det er Børnerådets opgave at overvåge og vurdere, om denne og andre bestemmelser i konventionen overholdes i Danmark.

Dagtilbudsloven

Kilde: [Børne- og Socialministeriet](#)

Dagtilbudsloven sætter de overordnede rammer for dagtilbudsområdet.

I dagtilbudsloven finder du dagtilbudsområdets formål, regler for optagelse, tilskud og forældrebetaling i dagtilbud – og meget mere.

Mosaikken

Kilde: [Mosaikken](#)

Mosaikken er en håndbog til alle medarbejdere i Morsø kommune, der arbejder med børn og unge. Håndbogen er opbygget med en række dokumenter – en mosaik, som alle tager udgangspunkt i Morsø kommunes børne- og ungesyn. Håndbogen er således samtidigt en beskrivelse af Morsø Kommunes sammenhængende børnepolitik.

Børnehuset Østergade

Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for alle børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Ligeledes skal institutionens værdigrundlag tage afsæt i lovgivningens krav og retningslinjer.

Et af Børnekonventionens grundlæggende principper er at ”alle børn har ret til at lære og udvikle sig sammen med jævnaldrende i nærmiljøet uanset deres kognitive, sociale og emotionelle forudsætninger”. Dette afspejles i Formålsbestemmelsen § 7 i Dagtilbudsloven, der beskriver formålet for dagtilbuddene, og hvad der generelt skal være kendetegnende for dagtilbuddenes arbejde. Det vil sige at formålsbestemmelsen skal være retningsgivende for alt arbejde, der foregår i dagtilbuddene.

Mål og visioner beskrevet i Mosaikken er bærende værdier og dannelsesidealer i daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan, ligesom der er en sammenhæng til centrale elementer i formålsbestemmelsen for dagtilbuddene.

Udmøntning af Mosaikkens mål, visioner, børne- og unge synet samt det teoretiske grundlag, understøtter fælles sprog og retning men også den forståelse og tilgang, der er beskrevet i det fælles pædagogiske grundlag med de 9 tematikker samt den enkelte institutions værdigrundlag og pædagogiske læreplan. (dagtilbudsloven § 8, stk. 2)

Det fælles pædagogiske grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag og skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. (§8, stk. 2)

For hver af de 9 tematikker i det pædagogiske grundlag beskrives *1-2 retningsanvisende praksiseksempler*, hvordan det kommer til udtryk i pædagogisk praksis/daglejerens praksis.

Værdigrundlag for Børnehuset Østergade

I Børnehuset Østergade møder vi mennesket med en overbevisning om, at vi gør alle det bedste vi kan. Vi har fokus på den enkeltes ressourcer, positive relationer og den gode fortælling.

Vi er kun noget i kraft af andre. Jeg bliver til mig, fordi jeg er sammen med dig.

Positive relationer, nærvær, glæde, tryghed, respekt og tillid er vigtig og det er det, der skal kendetegne Børnehuset Østergade og os der har tilknytning til Børnehuset.

Tryghed:

Det er vigtigt at børn og forældre føler sig trygge ved at komme i Børnehuset Østergade.

Forældrene skal trygt kunne overlade deres børn til personalet i Børnehuset og stole på at vi tager os godt af deres børn. Samtidig er det vigtigt, at vi er loyale overfor den enkelte familie.

Det giver tryghed for børnene, når vi er tydelige voksne. Vi går foran for at vise vejen og børnene skal altid vide, hvor de har, de voksne.

Tillid:

Forældrene skal vide, at der bliver taget godt af deres børn, når de opholder sig i Børnehuset. Børnene skal have tillid til de voksne og føle sig trygge, så de kommer, hvis de har brug for at fortælle os om noget eller har brug for vores hjælp.

Personalet skal have tillid til forældrene, og tro på at forældrene kommer til os, hvis der er noget de har brug for at snakke med os om i forhold til deres børn, og det arbejde vi udfører.

Når der er gensidig tillid mellem børn og voksne og voksne imellem, giver det et grundlag for udvikling, læring, åbenhed, glæde og trivsel.

Nærvær:

I samværet med barnet og børnegruppen vil barnet opleve voksne, der er lyttende, smilende og nysgerrig på barnets handlinger. Vi vægter, at der skal være tid til dialog og nærhed. Det betyder meget for os, at vi har kendskab til barnets hverdagsliv, så barnet oplever, at vi har interesse for det og barnet derigennem oplever sig betydningsfuld.

Respekt:

Personalet Børnehuset udviser respekt for det, det enkelte menneske oplever. Vi er åbne og imødekommende overfor at andre. Vi ved, at forskellighed er en styrke, og at tingene kan gøres på forskellige måder.

Vi vil møde vores medmennesker der, hvor de er i livet.

Vi respekterer det enkelte barn for den det er, og vi ønsker at forældrene oplever, at der er gensidig respekt i Børnehuset.

- Barnesynet

Det at være barn har værdi i sig selv (§8, stk. 2)

I Børnehuset Østergade møder vi barnet med nysgerrighed og glæde. Vi tror på det bedste i barnet og at barnet gør det bedste det kan. Vi fremhæver barnets ressourcer og positive handlinger ved at sætte ord på barnets handlinger og sætte ord på barnets følelsesmæssige udtryk, så barnet oplever sig set og hørt.

- Dannelse og børneperspektiv

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Barnet skal inviteres til at være aktiv deltagende og være medskabere af sin læreproces. (§8, stk. 2)

I Børnehuset Østergade har de voksne store øre, store øjne og et glad smil. Det har vi fordi, vi vil være gode til at sætte ord på de handlinger, der er sket, sker og vil ske omkring børnene. Vi er utrolig nysgerrige på det som børnene har oplevet, oplever og skal til at opleve. Det er vi, fordi vi gerne vil inddrage og lære børnene en masse om at være i livet og være i live. Og fordi vi også gerne vil lære af, at være sammen med børnene og deres forældre.

- Legen

Legen har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes for at alle børn kan være med, og legen udvikler sig positiv. (§8, stk. 2)

I Børnehuset Østergade har legen stor betydning. Vi er opmærksomme på at igangsætte lege, hvor børnene kan "opdage" hinanden i nye relationer, samt opdage egne og andres ressourcer. Vi vil gennem de fysiske rammer i Børnehuset, give adgang til lege, der styrker barnets og børnegruppens sociale læring, sproget og motorik.

- **Læring**

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte og spontant opståede aktiviteter, i rutinesituationer m.m. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. (§8, stk. 2)

I Børnehuset Østergade er det vores mål, at vi, i alle hverdagens gøremål, skal styrke barnets læring. Gennem dialog og nærvær er vi nysgerrige på barnets forståelser og handlinger. Vi har særlig fokus på at fremhæve det barnets kan selv af hverdagshandlinger og hjælpe barnets til at kunne mestre mere. Vi sætter ord på og fremhæver de gode sociale handlinger, børnene udviser overfor hinanden.

Gennem planlagte aktiviteter året rundt, sikrer vi os at vi udfordrer barnets sanser.

- **Børnefællesskaber**

Leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber - alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab, og blive lyttet til og respekteret. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. (§8, stk. 2)

I Børnehuset Østergade er hverdagen præget af både voksenstyret planlagte aktiviteter, aktiviteter ud fra barnets eller børnegruppens interesse og spontane handlinger. Hverdagens praktiske gøremål og rutinepræget handlinger udgør ligeledes mange af aktiviteterne. I alt dette er der leg, læring og dannelse. Personalet er særligt opmærksomme på, at alle børn i løbet af dagen indgår i og bliver inddraget i et fællesskab.

- **Pædagogisk læringsmiljø**

Der skal hele dagen være et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Læringsmiljøet tilrettelægges, så det tager hensyn til såvel det enkelte barn som børnegruppens sammensætning, forudsætninger, interesser og behov. (§8, stk. 3)

I Børnehuset Østergade søger vi at inddele vores rum i mindre rum ved hjælp af reoler eller andre rumdelere. Det giver mulighed for god fordeling af børn og voksne i forhold til antallet af børn. Vi er bevidste om, at der er balance mellem steder, hvor børnene kan lege i fred og uforstyrret, samt steder, hvor der er mulighed for leg og aktivitet med større armbevægelser og med mere lyd på. Vi skaber tydelighed i rummene, så børnene ved hvad de kan og må. Fx hvor der kan leges med køkkenting, hvor der kan bygges med lego. Legetøj og materialer er i børnehøjde. Vuggestuebørnene og børnehavebørnene har hver deres legeplads. Udenfor har vi mulighed for de mere stille lege med ro og fordybelse, samt lege med højt lydniveau og store armbevægelse. Vi har flere små legehuse, køkkenområde og en skøn bakke. Legetøj og cykler er tilgængelig for børnene, så de selv kan finde frem og rydde til side.

- Forældresamarbejde

Det skal fremgå, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, både arrangementer der har til formål at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre samt fora hvor børns læring bliver sat på dagsordenen.

(§8, stk. 6)

Vi har mange gode traditioner i Børnehuset Østergade, der både involverer forældre og bedsteforældre.

Vi har to faste arbejdsperioder om året, hvor forældregruppen sammen udfører praktiske opgaver. Dette gør at forældrene mødes og gennem praktiske gøremål lærer hinanden at kende. I løbet af dagen spises der sammen, hvilket der skaber mulighed for en anden snak og kendskab til hinanden.

Der tilbydes som udgangspunkt ikke en opstartssamtale når man starter hos vuggemusene, da der i forbindelse med opstart og løbende i dagligdagen er en tæt dialog. Der indkaldes til en overleveringssamtale når barnet går fra at være Vuggemus til mus. Hos Mus og Elefanter tilbydes en opstartssamtale efter ca. 3 mdr. Dog ikke de børn hvor der har været til en overleveringssamtale. Når man går fra at være Mus til Elefant, inviteres der til et fællesmøde med en pædagog fra Elefanterne. Der inviteres til et fællesmøde omkring "Det gyldne kompas" for Solsikkerne og senere indkaldes der til et individuelt møde i forhold til skolestart for de ældste børn. Forældre kan altid bede om en samtale ved behov.

Til vores Årsmøde/Generalforsamling præsenteres Børnehusets hverdag, gerne med videoklip, "Den styrkede pædagogiske læreplan" for Børnehuset via Læreplanblomster, samt præsentation af ICDP/RARRT, en pædagogisk metode som vi alle arbejder ud fra.

Vi inviterer til forældrekafe 4 gange om året.

Vi inviterer til sensommerfest i forbindelse med Børnehusets fødselsdag.

Der informeres via Famly

- Børn i udsatte positioner

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet. (§8, stk. 5)

Alle børn kan for en stund være i en udsat position. Børn kan blive ramt af skrøbelige familierelationer, sygdom, tab, handicap, overgreb, mobning m.m.

For os, i Børnehuset Østergade, er det vigtigt, at vi står sammen og samarbejder med forældrene og evt. den kommunale forvaltning, så den tid, hvor barnet er i en udsat position, mindskes.

Vi voksne har ansvaret, så derfor må vi handle.

Vi ønsker et trygt og åbnet samarbejde med alle de voksne, der er omkring barnet, så vi sammen kan finde de bedste handlemuligheder og løsninger for barnet og familien. For os er det vigtigt, at søge den hjælp og sparring vi kan få, så de bedste løsninger findes frem.

- Sammenhæng i overgangene

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber, pirre til nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig. (§8, stk. 6)

I Børnehusets hverdag er der mange overgange for børnene. Om morgenen er der overgang fra hjemmet til Børnehuset. Fra morgenbordet til fri aktivitet – fra Musestuen til enten vuggestuen eller 1. sal – fra fri aktivitet til voksenstyret aktivitet – fra formiddagsmad til planlagt aktivitet. Frokost til garderobe til legepladsen. Fra legepladsen til eftermiddagsmad og friaktivitet. Fra en leg til en anden leg.

Personalets mål er at gøre hverdagens overgang så trygge som muligt. Dette gør vi ved at forberede børnene på, hvad der skal ske, hvornår det skal ske, hvem skal gøre hvad og hvad skal der ske næsteften. Vi sætter ord på egne handlinger og de handlinger vi ønsker barnet skal udføre. Den voksne siger ”vi skal nu.... Jeg vil gerne at du....” Vi anviser barnet til gode handlinger og sætter positive ord på, når vi ser at barnet følger vores anvisninger.

Der er også overgange fra at være Vuggemus til Mus, Mus til Elefant. Vi har planlagt ugentlige besøg dage på de enkelte stuer i forbindelse med opstart. Elefant til Solsikker (før-skolegruppen). Fra Solsikke til ”Tidlig SFO.

Børnehuset indgår i et forpligtende samarbejde med M. C. Holm Skole omkring overgangen fra Børnehuset til Tidlig SFO.

De 6 læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring.

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer. (§8, stk. 2 og 4)

Til at vise hvordan målene er tænkt ind læringsmiljøet og hvordan læreplanstemaerne understøtter hinanden på tværs, fordeles de 6 læreplanstemaer på to eksempler hvor læringsmiljøet er rutinesituationer, to eksempler hvor læringsmiljøet er børneinitierede lege og to eksempler hvor læringsmiljøet er vokseninitierede aktiviteter. Hertil anvendes ”læreplansblomsten”.

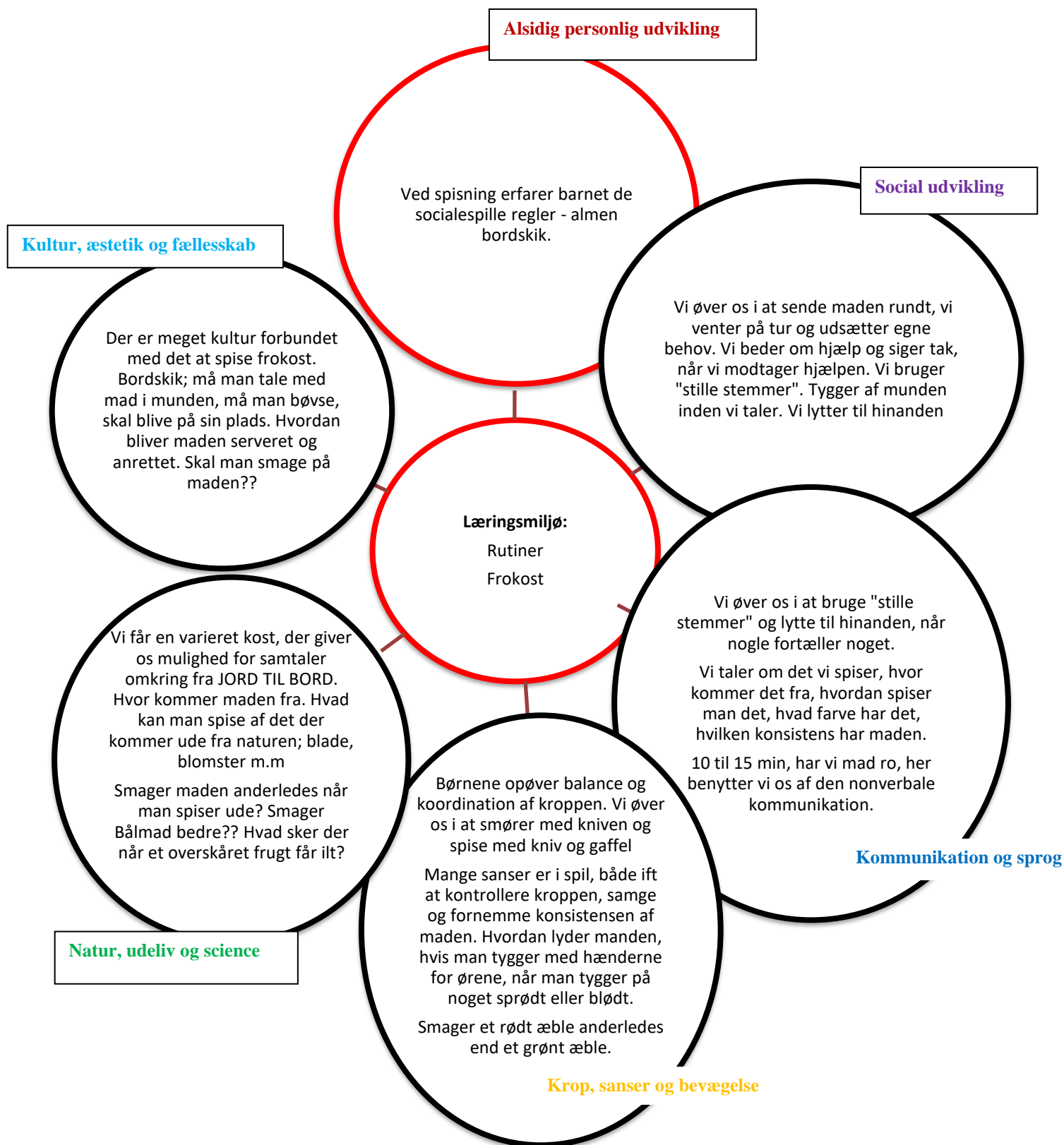
Til at vise mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring anvendes data fra kompetencehjulet. Børnehuset Østergade benytter sig ikke af Kompetencehjulet.

1. Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette sker på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *alsidig personlig udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Den voksne vil være rollemodel i forhold til dannelse ved spisning. Der skal gives rig mulighed for at styrke barnet i at blive selvhjulpent, mestre at smøre sin mad og øse sin mad op. Øve barnet i at vurdere, hvor meget mad, der skal øses op.

At vi har madro i 10 minutter til et kvarter, skal give barnet mulighed for at have ro til at spise og smage på maden, at der gives tid til at mærke efter, om man er blevet mæt.

Den voksne skal bidrage med viden om, hvor kommer maden fra. Skabe en god stemning omkring spisning. Øve børnene i at lytte til hinanden og vente på tur i dialogen.

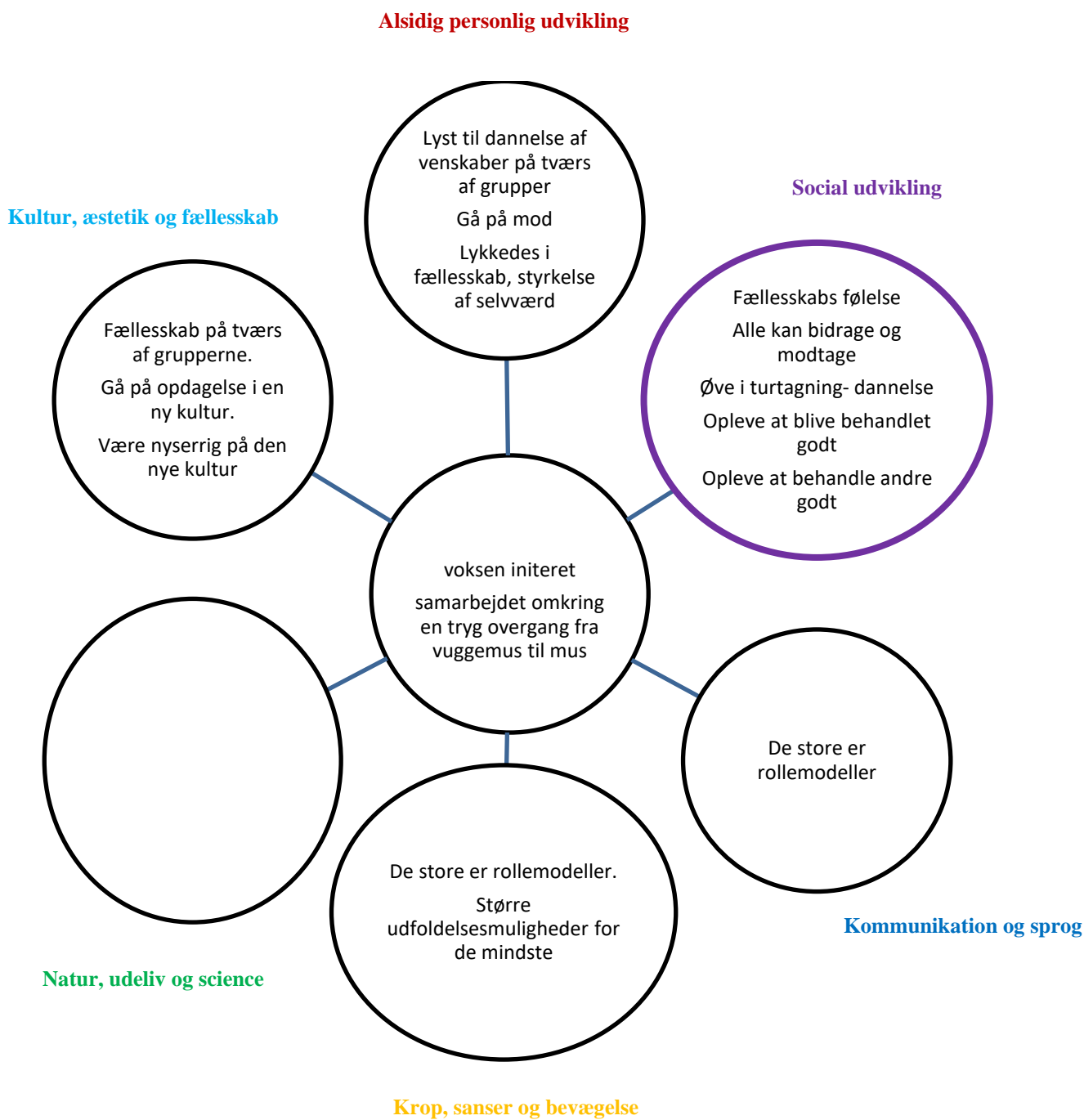
Det er den voksne, der skal sikre at barnet sidder godt med fodstøtte, så kroppen er i ro. Den voksne skal have overblik i forhold til, hvilke børn, der skal sidde sammen, så der skabes det bedste udgangspunkt for at opbygge gode relationer og samspil.

2. Social udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *social udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Målet er at skabe en tryk overgang hvor der skabes gode relationer til både børn og voksne på den nye stue.

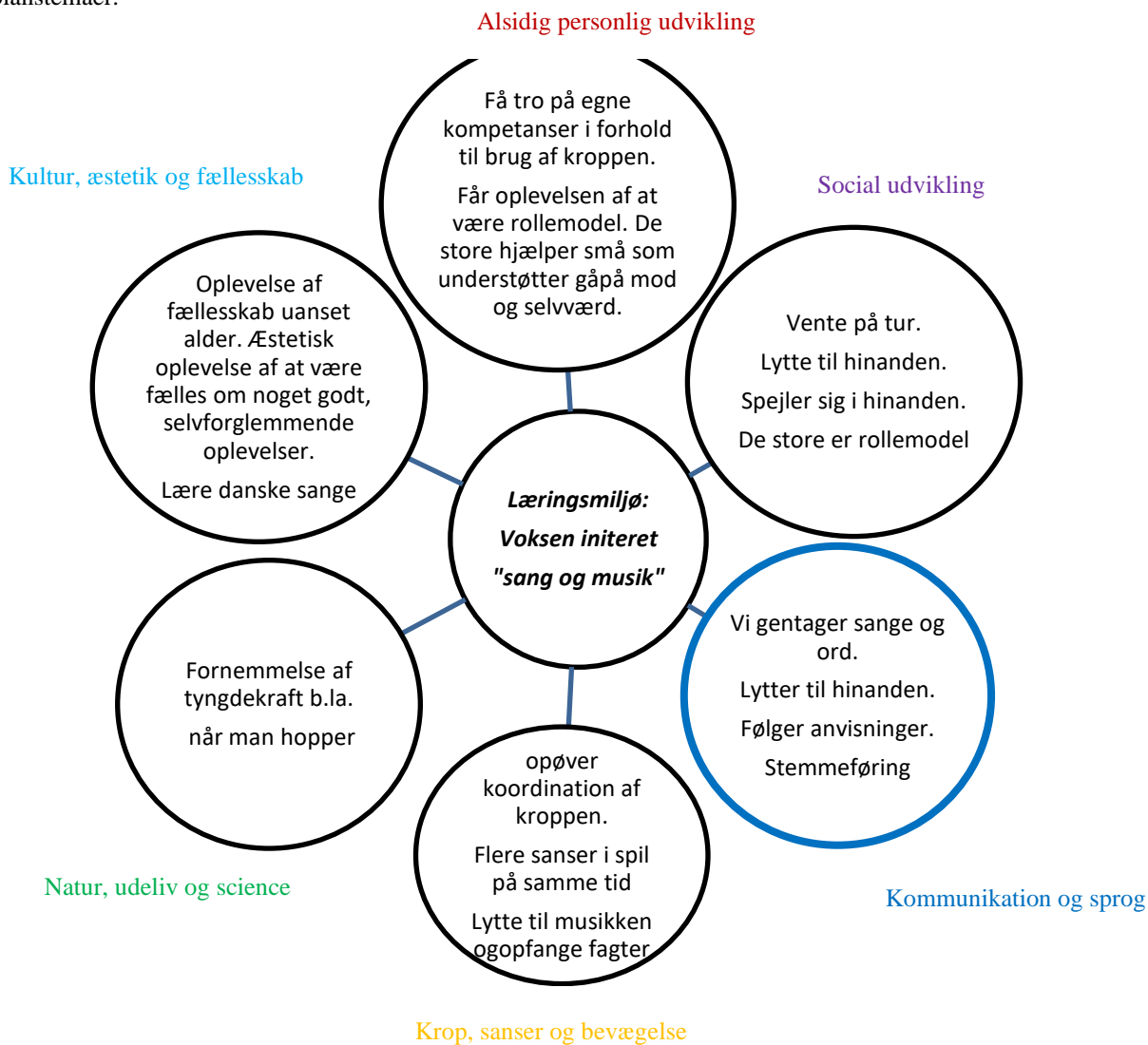
I perioden op til start hos mussegruppen, foregår besøgene i trygge rammer sammen med en kendt og fast voksen.

3. Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kommunikation og sprog* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

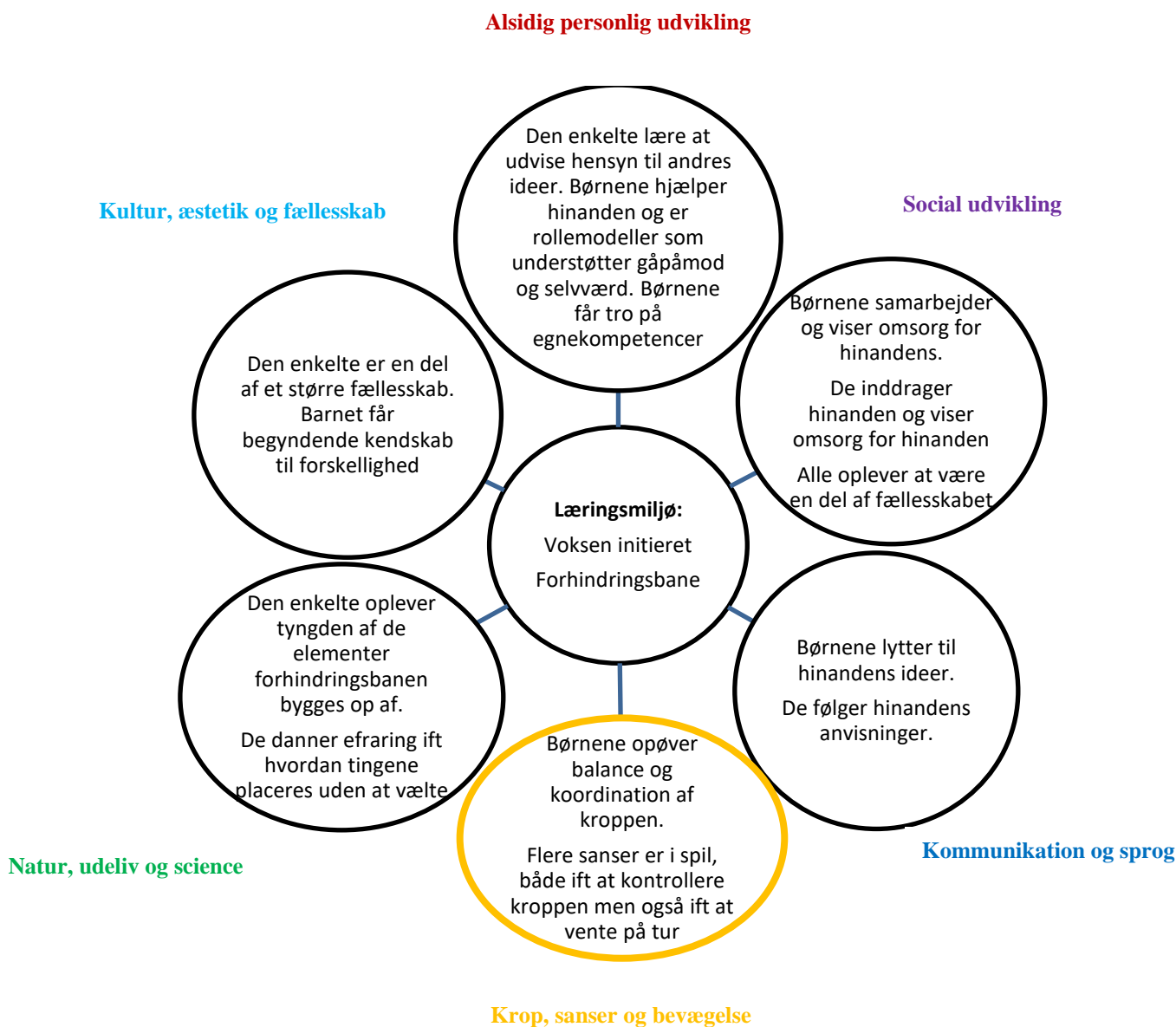
De voksnes placering i rummet, i forhold til børnene. Er rollemodeller, viser begejstring, forstørker børnenes ideer og handlinger. Skaber rammer og støtter så det er muligt at være deltagende uanset alder.

4. Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *krop, sanser og bevægelse* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

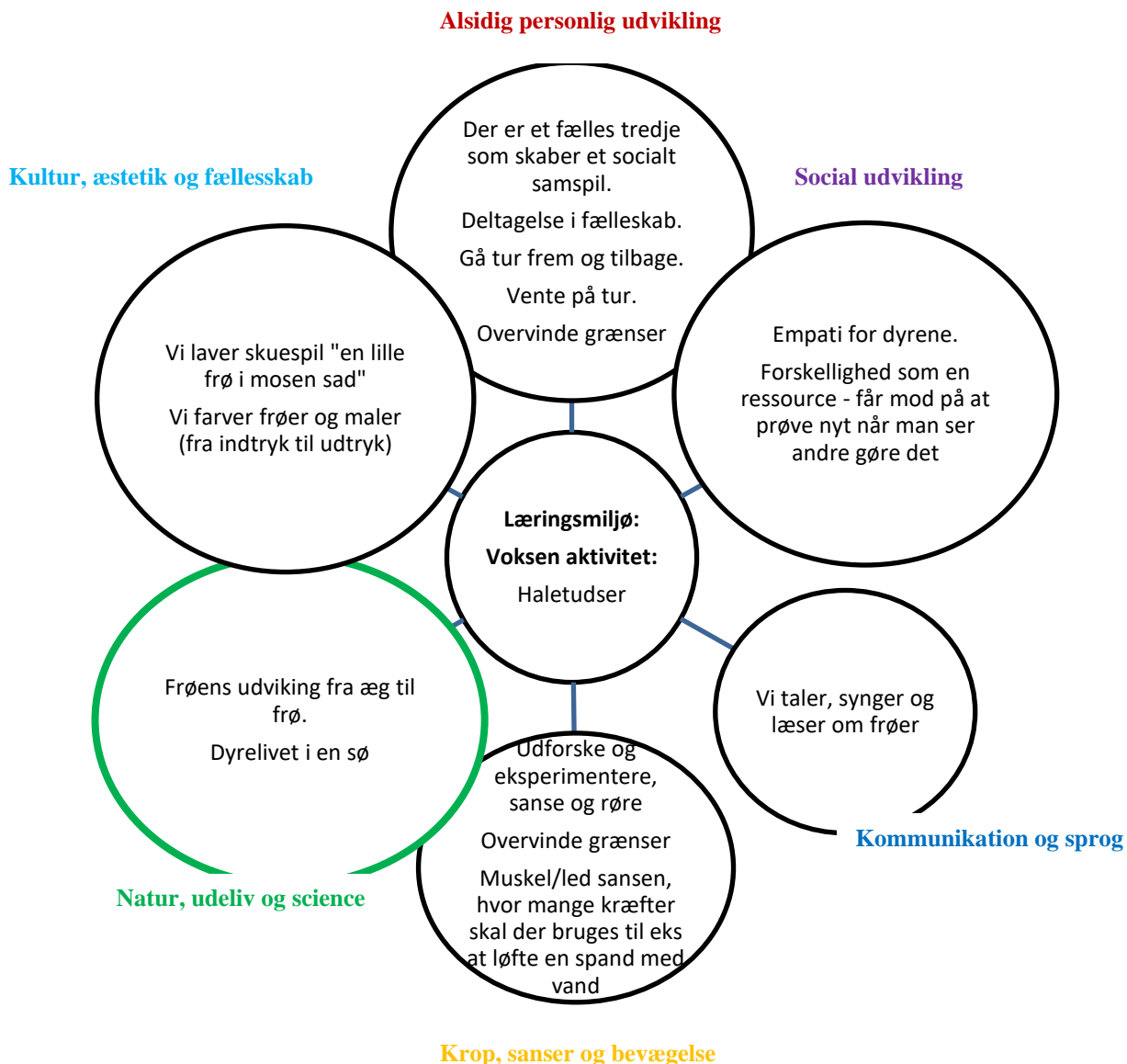
Vi har fokus på at den enkelte udvikler kropslige og sociale færdigheder. At den enkelte udvikler en begyndende forståelse for egen krops formåen og samarbejde med andre. Det er den voksnes opgave at guide og vejlede så alle lykkes og udvikles i aktiviteten.

5. Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *natur, udeliv og science* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

At vi ved at drage ud i naturen, "får hænderne i det" viser børnene hvordan vi skal omgås naturen og lader børnene blive en del af processen ved at være med fra start til slut i det omfang den enkelte har lyst.

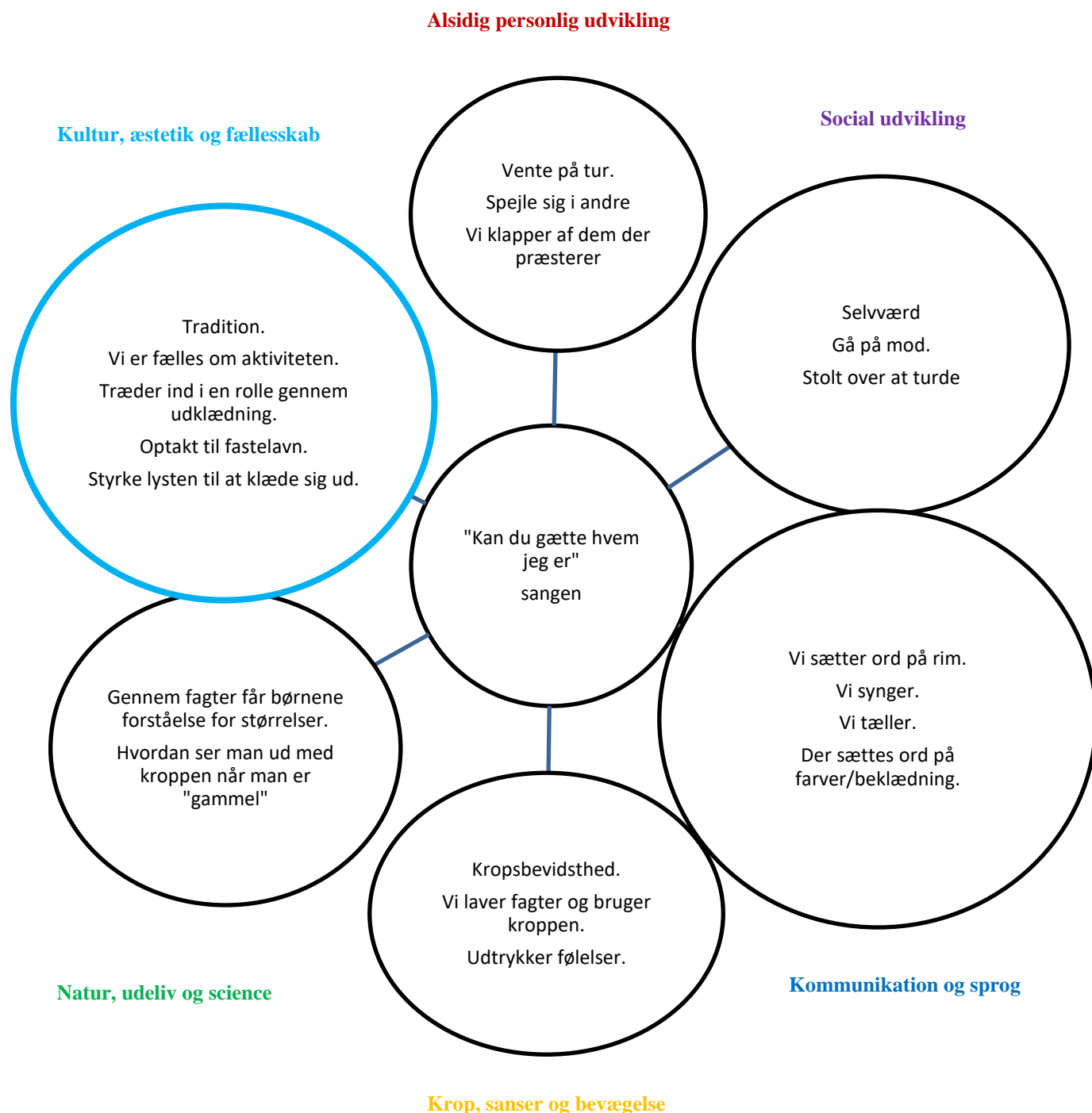
At vi gennem historie fortælling, oplæsning af bøger og sange får kendskab til udviklingen af frøer og kendskab til naturen.

6. Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kultur, æstetik og fællesskab* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

De voksnes placering i rummet, i forhold til børnene. Er rollemodeller, viser begejstring, forstørrer børnenes gode og modige handlinger. Op muntre og støtter de børn, der er mere observerende end deltagende – giver mod.

Mål for sammenhæng mellem læringsmiljø og børns læring

Et mål er at det pædagogiske læringsmiljø udvikles og i høj grad indbyder børn til læring hele dagen i alle de fora dagen byder på.

Beskriv hvordan I observerer børnenes udbytte af jeres pædagogiske læringsmiljøer, og hvordan I arbejder med at udvikle deres læringsmiljøer, så de understøtter, at børnenes får mulighed for at udvikle og lære det som forskning og teori beskriver for en given alder.

I hverdagens aktiviteter og leg er de voksne opmærksomme på, hvordan børnene indgår i relation til hinanden og hvordan de benytter de "lege-læringsrum" vi som voksne iscenesætter og organiserer. Vi er opmærksomme på, hvordan vi kan give input til lege, måske med lege redskaber, og hvordan vi understøtter nye relationer børnene i mellem. Vi har særligt fokus på, hvordan vi kan styrke og fremhæve det enkelte barns ressourcer og kompetencer i lege og aktiviteter.

Vi er opmærksomme på at inddele børnene både i aldersopdelte grupper, samt drenge- pige grupper, samt børn, der har brug for at være i mindre grupper.

Vi er en personalegruppe, der er hurtige til at omstille os og gribe til nye løsninger/handlinger, hvis vi erfarer at, der er behov for det.

Vi udarbejder "relationscirkler" på vores stuemøder, for at sikre os, at alle børn indgår i brugbare og udviklende voksenrelationer.

Børnene har fast spisepladser. Børnegruppe er sammensat, så det giver de mest optimale muligheder for læring og samhörighed.

Evalueringskultur og dokumentation

I dagtilbuddene skal der etableres en evalueringskultur. Hermed forstås at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Beskriv hvilke metoder I benytter jer af.
- Beskriv hvordan disse anvendes systematisk.
- Beskriv hvordan de har været med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

(§9, stk. 2 og 3)

Al personale i Børnehuset er uddannet i ICDP metoden og RARRT. Uddannelse har givet os mange gode redskaber til kontinuerligt at forholde sig reflektivt til, hvordan man bruger sin faglighed og sin medmenneskelighed (relationskompetence) til at understøtte det enkelte barn og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi gør brug af videoklip, hvor vi filmer samspil mellem barn og voksen. Her har vi fokus på, hvad den voksne gør af handlinger, der understøtter udviklingen hos barnet og fremhæver barnets ressourcer. Når vi i personalegruppen gennemarbejder videoklippene, er det ligeledes med et ressourcesyn på den voksne. Vi "fanger" hinanden i gode handlinger og det vi gerne vil have mere

af. Og det er skønt at blive ”fanget” i at gøre noget, man gør godt. Troen på sig selv vokser, man bliver glad og glæde smitter.

Vi gør brug af ”Solen”, hvor vi beskriver barnets kompetencer, ressourcer og styrker.

I forbindelse med arbejdet med ”Den styrkede pædagogiske læreplan” gør vi brug af ”SMTTE modellen” og ”Læreplansblomsten”.

Vi afholder ugentlige stuemøde. Ca. hver 6. uge afholder vi personalemøde. To gange om året har vi en pædagogiskdag. 4 gange i løbet af et år mødes vi med ”Konsulentteamet” Et tværfagligt samarbejde med Morsø Kommune.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal indtænkes i arbejdet med den pædagogiske læreplan og med etablering af de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Giv 1-2 retningsanvisende eksempler på, hvordan I har inddraget barnets/børnenes stemme, og hvordan det har medvirket til at justere i det enten det fysiske, psykiske og/eller æstetiske børnemiljø.

Hvilke tiltag har det givet anledning til? (§8, stk. 7)

Det er vigtigt at rummene i Børnehuset emmer af leg. Derfor er vi særlig opmærksom på, hvad der optager børnene lige nu og her. Børnehuset er et skønt hus med mange rum og hygge hjørner. Vi indretter vores rum, så børnene indbydes til at lege og fordybe sig. Det er vores mål, at materialer og legeredskaber giver lyst og motivation til aktivitet. Vi skifter ud og iscenesætter, så børnene bliver præsenteret for nye lege og handlemuligheder.

Hver dag vil børnene blive inddraget i vokseninitieret aktiviteter og der vil være plads til leg.

Vi er opmærksomme på at alle børn er en del af legefællesskaber og oplever nærvær.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrages lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn.

Eksempler på aftaler og tiltag. (§8, stk. 6)

Lokalmiljøet: Børnehusets fantastiske beliggenhed gør det naturligt at inddrage lokalmiljøet. I gåafstand har vi mulighed for at opleve skov-, strand-, havne- og bymiljø.

Alt efter årstiden, gives turen indhold og mål. Måske skal vi ud og samle materialer til kreative aktiviteter. Måske skal vi på opdagelse i trafikken m.m.

Besøg på ”Fjordglimt”. En børnegruppe tager på besøg på Fjordglimt, et plejehjem i byen. Det sker ofte op til et af årets begivenheder, Fastelavn, juleklip/pebernødbagning, Lucia optog, m.m. Vi synger sange og laver sanglege, som de ældre kan huske fra deres egen barndom.

Nykøbing Kirke: Nykøbing Kirke er meget initiativrige og byder os gerne til aktiviteter i Kirken. Det takker vi oftest ja til. Det er gode tiltag, der giver stof til dialog og gode fælles oplevelser.

Museum Mors: Museum Mors skaber gode muligheder for at vi kan komme på besøg og blive præsenteret for deres i gang værende udstillinger.

Morsø Bibliotek: Vi benytter os af de muligheder og aktiviteter som Biblioteket tilbyder. Det kan være ”Bogkasserne”, Oplæsning af en bog ved deres personale, eller blot besøg og leg i deres fysiske rammer.

Mors BIO: 1 gang om året tager vi i Biografen med ”Rød stue kalder”

Kulturmødet Mors: Børnehuset deltager på ved Kulturmødet Mors. Vi laver vores egen udstilling af kunst i Børnehuset, tager på tur til arrangementer m.m.

Årshjul for institutionen

Her kan indsættes institutionens årshjul for at give et overblik over de opgaver og grundlæggende aktiviteter der arbejdes med fra år til år.

Fredagsløb/Løb for livet.

Traditionen er en udspringer af ”stafet for livet” og afholdes altid fredagen før stafetten går i gang, i starten af juli.

”Løb for livet” er et velgørenhedsløb, hvor vi samler penge ind til kræftramte børn og unge, igennem donationer fra børnenes familie. Det er muligt at donere pr. runde barnet løber eller med et fast beløb

Ugerne op til, har vi særlig fokus på det, at gøre noget godt for andre, og naturligvis det, at øge vores antal runder til vores faste fredagsløb. Det giver en god puls og røde kinder.

Løbet foregår rundt på Børnehuset legeplads, og børnene bliver iklædt løbenr. og pandebånd. I mange år har der været sponsoreret vand, frugt, kaffe af flere af de lokale butikker her på Mors. Vi starter løbet med en fælles opvarmning til musik og skøn opbakning fra forældrene.

Vores fokus på sygdommen er det ”at gøre noget godt for andre” hvilket vores børn kan relatere til, og som kan styrke deres empati for andre.

De viser stor omsorg for hinanden og hjælper hinanden ved at heppe og motivere hinanden på løbe ruten.

De største børn er rollemodeller for de mindre børn.

Børnene får følelsen af at være del af noget større som styrker fællesskabsfølelsen

Musical

I februar og marts måned gør de kommende skolebørn i børnehuset klar til at lave musical. En Musical som de skal lave sammen med Lundkærvejs børnehave, og 0. årgang på M.C holm skole. Her skal der laves kulisser og kostumer til årets musical. Musicalen er bestemt på forhånd af en styregruppe, dette er ansatte på tværs af institutionerne.

Musicalen sættes sammen af små stykker som de forskellige grupper har øvet hver i sær, i institutionen, dette sættes sammen til et stort stykke i dagene op til forestillingen.

Forestillingen vil blive fremført i starten af marts. Her vil der være en general prøve, hvor forskellige børnehaver og de mindste klasser fra M.C. holm skole er inviteret. Og til middag vil musicalen blive vist for forældre og søskende.

Processen omkring musicalen er at børnene udvikler sig igennem musik og leg. At de får følelsen af et større fællesskab, hvor de med hver deres rolle bidrager til forestillingen. Det handler om at børnene i et trykt, kreativt og musikalsk miljø, får mulighed for at udfolde sig. Derudover danner musicalen rammer for begyndende relationer til de børn og voksne som de skal gå sammen med, når de starter på M.C. holm

Bamsefest

De ældste børn, Solsikkerne holder bamsefest inden de stopper i børnehuset.

De har hver især en bamse med som de præsenterer for hinanden.

Dagen starter med en tur ned i skoven, hvor vi medbringer vores madpakker.

Sidst på dagen tager vi hjem til børnehaven, hvor vi holder fest med bamserne. Vi hjælper hinanden med at pynte op, vi høre musik, danser og hygger os.

Til aftensmad hygger vi med pizza og slutter festen af med chips og slik.

Formålet med festen/dagen er at Solsikkerne får en god afslutning på deres børnehaveliv.

Dagskoloni

I juni måned har vi en hel dag i det fri ved legepladsen ved Refshammer. Både Solsikker og Elefanterne afleveres og hentes igen ved Refshammer. Her kan vi både nyde skov, strand, toiletfaciliteter, og en lækker legeplads.

Denne dag har børnene spist morgenmad hjemme inden de bliver afleveret. Vi nyder at dagen starter, med udsigt ud over fjorden. Resten af dagen nydes med leg, strandhygge, madpakker, leg, og masser af solcreme.

Dagskolonien er en dejlig dag, hvor børn og personaler nyder en hel dag sammen i anderledes rammer.

En dag, der skaber glæder og grobund for masser af snak efterfølgende.

Kultur mødet Mors

I August måned åbner kultur mødet op, her på Mors, stort set lige uden for vores dør. Vi føler os meget privilegeret over at kunne deltage i festlighederne. De største børn, tager på gåben ned på pladsen og suger alle de spændene indtryk til sig, mens de mindste er med i cyklerne og klapvogne. Kultur i børnehøjde er mange ting, og ugerne op kultur mødes start, arbejder børnene med kultur, som vil blive udstillet i Børnehuset.

Børnene bliver præsenteret for æstetik via forskellige kunstformer.

Ved at lave kunst sammen, lære vi børn, det at skabe i fællesskab og udforske og finde glæde i kreativiteten.

Høst

Emneuge(r) er ligger i aug-sep måneder, alt efter hvordan vejret har påvirket vores afgrøder. Det sjoveste er jo at høste, når afgrøderne er klar til det.

Emnet omkring høst er delt op på stuerne, men fælles for alle, er at børnene opfodres til at medbringe, det som vokser i deres have eller hos naboen og bedsteforældrene m.m.

Emneugen giver stor anledning til at snakke om, hvor de forskellige afgrøder vokser, farver, former, hvad man kan bruge afgrøderne til, synge sange og mm.

Ugerne afsluttes med en fælles 3 rettes høstmiddag, som alle, store som små, har hjulpet med at tilberede.

Vi oplever en øget nysgerrighed, glæde og kendskab til grønsager og frugt.

Glæden ved at være ude i naturen og høste selv.

Stolthed ved at kunne bidrage med noget fra egen have.

Høstugen giver mulighed for gensidig dialog omkring bæredygtighed, kompostering mm.

Børnene smager og dufter til det syltetøj, grød, rødbeder mm. de selv er med til at lave, i løbet af ugen.

Hele huset dufter vidunderligt, hvilket giver anledning til en god snak

Sensommerfest/fødselsdagsfest

I September, afholder Børnehuset sensommer fest i forbindelse med Børnehusets fødselsdag. Forældre og søskende er inviteret til hygge og dejligt samvær på Børnehuset legeplads.

Alle medbringer service og mad, til sig selv.

Bedsteforældredag

Hvert år torsdag før Stor bede fredag afholder vi bedsteforældredag. En tradition alle, store som små ser frem til.

Dagen starter med at bedsteforældrene vises ud på stuerne og bliver budt på kaffe og rundstykker. Nogle gang har børnene øvet et par sange eller et lille teater stykke, som de fremviser.

Forventnings glæden er boblende, og alle børn glæder sig til at vise deres Børnehus frem til deres gæster.

Efter kaffe, bruger vi vores skønne legeplads til madlavning, aktiviteter og hyggeligt samvær.

Efter middagsmaden siger vi tak for i dag. Nogle af børnene tager med deres bedsteforældre hjem, og andre bliver og leger i Børnehuset.

Dagen giver bedsteforældrene mulighed for at få et indblik i barnebarnets hverdag i Børnehuset, samt at skabe et godt minde om en skøn dag i Børnehuset.

Børnene føler stort ejerskab ved at træde ind i rolle som værter, og nyder at vise deres Børnehus frem.

Lygtefest

Lygtefesten som afholdes sidst i oktober, er en indikation på, at nu nærmere vi os de mørke tider.

I uge op til, laver alle i Børnehuset Østergade lygter. Lygterne bruges i et flot optog for forældrene, gennem Børnehusets legeplads.

Optoget slutter omkring bålpladsen, hvor der er fællessang.

Børnehuset byder på en kop kaffe og en bolle efterfølgende.

Lygtefesten, giver anledning til en god dialog om årstiderne og understøtter børnenes sprog igennem sangene.

Børnene oplever stor stolthed ved at fremvise deres lygter, og øver sig i at turde stå frem og synge foran et publikum.

Juleklippedag med forældre kaffe

Den sidste fredag i november holder vi juleklippedag med forældre kaffe.

1.sal indrettes med stationer, hvor man kan klippe og lave julepynt sammen med sine forældre. Hos Musene er der dækket op til hygge med Gløgg og æbleskiver.

Lucia optog

Hvert år går Solsikker og Elefanter Luciaoptog for deres forældre og resten af Børnehuset.

Solsikker og Elefanter går også Luciaoptog i på Fjordglimt.

Forældrebestyrelse

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på det pædagogiske arbejde. Forældrebestyrelsen skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til tidlig SFO/skole. (§15, stk. 1 og 2) Beskriv status og erfaringer.

I det vi er så heldige med at være et privat børnehus, har vi en meget engageret forældrebestyrelse. Forældrene har bevidst valgt en privatpasningsordning fordi de ønsker indflydelse på deres barns hverdag.

Vi afholder månedlige bestyrelsesmøde, hvor vi løbende drøfter og evaluerer på Børnehusets politikker, traditioner, økonomi, læreplan m.m.

Kommunale indsatsområder

- Sprog

Som en del af det kommunale indsatsområde *Børns sprogudvikling og sprogtilegnelse* har der været iværksat forskellige tiltag fx dialogisk læsning, sprogvurderinger af alle børn, fart på sproget, sprogprojekter m.m.

Beskriv status /erfaringer og evt. kommende tiltag.

I alle hverdagens gøremål er vi meget opmærksomme på, at øge det enkelte barns nysgerrighed og opdagelse af sproget. Både det talte sprog og også kropssproget og stemninger.

Vi gør brug af at sætte ord på barnets handlinger og følelser, så barnet ”hører sig set” og derigennem oplever sig betydningsfuld og sammen med andre. Gennem triangulering gør vi børnene opmærksomme på hinandens fortællinger. Vi øver børnene i at lytte til hinanden, så de gives lyst og mod til at fortælle.

Konkrete tiltag:

Sproggruppe. Vi danner en sproggruppe, med børn, hvor sproget udfordres. Her laves der forskellige mundmotoriske øvelser og de går på opdagelse i sproget og sprogforståelse, samt begreber.

Sprogvurdering: Vi har 2 pædagoger, der udfører de obligatoriske sprogvurderinger på alle børn i de forskellige alderstrin. De 2 pædagoger indgår i et samarbejde med logopædagen fra PPR, Morsø Kommune

Dialogisk læsning: Det faste personale er enten uddannet i eller er blevet givet viden omkring Dialogisk læsning. Vi inddrager metoden, når vi læser op fra bøger. Vi oplever, at børnene får et godt kendskab til bogens opbygning, samt vi hører at børnene bruger ”fokus ordene” efterfølgende når de kigger i bøgerne igen.

Babytegn: Der bruges enkelte babytegn hos de mindste børn. Dette for at den enkelte føler sig **forstået**

VLS – Vi lære sprog sammen: Al personale skal på sigt deltage i et kursus, som logopæd. Konsulenterne ved PPR i Morsø Kommune har planlagt. Det glæder vi os til.

Børnehuset Østergade oplever et godt samarbejde med Logopæd. Konsulenterne i Morsø Kommune. Det er vores oplevelse, at de er opsøgende omkring ny viden, de er initiativrige og deler gerne ud af deres faglige viden.

Afslutning

Unikke børn i unikke daginstitutioner. Børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner, i drømme, i interesser, i behov, i kultur – men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv i såvel dagpleje, vuggestue og børnehave, hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Formålet med dette dokument er både at sikre at man kommer omkring de temaer, man som daginstitution er forpligtiget på, men også at give billede af det betydningsfulde arbejde, der udføres i Morsø kommunes dagtilbud. Endeligt at dokumentet kan give inspiration, viden og indsigt til relevante interessenter til det fortsatte arbejde med styrke og udvikle kvaliteten i dagtilbuddene.